

Ensihoidon palvelutasopäätös 2025-2027

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 08.10.2025
1336/00.02.04.02/2025

Valmistelijat Ensihoitopäällikkö Anssi Aunola p. 040 832 1510 ja
Ensihoidon ylilääkäri Tomi Kavasmaa p. 050 564 1824

Selostus asiasta Ensihoidon palvelutasopäätöksen sisällöstä, sekä ensihoitopalvelun tavoitteista ja tehtävistä säädetään Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa ensihoitopalvelusta 585/2017.

Asetuksen 4 §:n mukaisesti palvelutasopäätöksessä tulee määritellä ensihoitopalvelun tavoittamisajat yhteistyöalueittain ja muu sisältö ensihoitopalvelun toiminta-alueella. Lisäksi päätöksessä määritellään ensihoitopalvelun järjestämistapa, palvelun sisältö, ensihoitopalveluun osallistuvilta edellytetty koulutus, väestön tavoittamista kuvaavat tavoiteajat yhteistyöalueittain yhdenvertaisesti valmisteltuna, ja muut alueen ensihoitopalvelun järjestämisen kannalta tarpeelliset seikat.

Palvelutasopäätöksen on perustuttava ensihoitokeskuksen johdolla yhteistyöalueittain valmisteltavaan riskianalyysiin. Palvelutasopäätöksessä yhteistyöalueen hyvinvointialueet jaetaan yhden neliökilometrin kokoisiksi soluiksi, jotka luokitellaan riskialuealuokkiin 5 §:ssä säädetyllä tavalla. Alueluokitus perustuu Suomen Ympäristökeskuksen (SYKE) taajamaluokitukseen. Palvelutasopäätöksessä määritellään tehtävien tavoittaminen 7 §:ssä kuvatulla tavalla. Riskianalyysi perustuu Suomen Ympäristökeskuksen (SYKE) pohjautuvaan taajamaluokitukseen, ja edelleen niistä johdettuihin riskialuealuokkiin. Riskianalyysissä on otettava huomioon alueluokituksen lisäksi liikenteelliset seikat, alueen erityiset onnettomuusriskit ja niistä todennäköisesti aiheutuvien henkilövahinkojen määrä sekä muut ensihoitopalvelun kysyntään vaikuttavat tekijät. Palvelutasopäätöksessä on otettava huomioon eri viranomaisten näkökulmat ja riskianalyysit.

Taustaa ensihoidon palvelutasopäätös -asiakirjan valmistelulle

Keski-Suomen ensihoidon palvelutasopäätös on osa hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelmaa. Keski-Suomen hyvinvointialueen ensihoidon palvelutasopäätös on hyväksytty syksyllä 2023 vuosille 2024–2027.

Ensihoidon palvelutasopäätös on keskeisin ensihoitotoimintaa ohjaava asiakirja. Palvelutasopäätöksessä määritetään ensihoitopalvelun järjestämistapa, palvelun sisältö, toimintaan osallistuvilta vaadittava koulutus, väestön tavoittamista kuvaavat tavoiteajat (YTA-tasolla valmistellen) ja muut ensihoitopalvelun järjestämisen kannalta tarpeelliset seikat.

Palvelutasopäätöksen osana laaditaan riskianalyysi, jossa otetaan huomioon alueluokituksen ja aikatavoitteiden lisäksi ensihoitopalvelun kysyntään ja toimintaan vaikuttavat seikat, joilla on merkitys ensihoitopalvelun ajalliseen tai alueelliseen normaalitilanteesta poikkeavaan kysyntään ja siihen varautumiseen. Huomioitavia osa-alueita ovat esim. liikenteelliset seikat, alueen erityiset onnettomuusriskit sekä niistä todennäköisesti aiheutuvien henkilövahinkojen määrä. Lisäksi on huomioitava maantieteelliset seikat, kuten vesistöt ja ensihoitopalvelun tarpeen kausimuutokset. Myös eri viranomaisten näkökulmat ja riskianalyysit vaikuttavat lopulliseen palvelutasopäätökseen. Ensihoitopalvelu on suunniteltava ja toteutettava yhteistyössä päivystävien

terveydenhuollon toimipisteiden kanssa (mukailtu STM:n muistiosta koskien asetusta ensihoitopalvelusta 2017).

Perustelut

Ensihoidon osalta on toiminnan kehittämisen ja talouden hallinnan vuoksi tarpeen päivittää ensihoidon palvelutasopäätös vastaamaan tämänhetkistä tilannetta. Ensihoidon tehtävämäärät ovat laskeneet merkittävästi vuoden 2023 jälkeen hätäkeskuslaitoksen riskinarvio-ohjeen päivityksen jälkeen. Keski-Suomen hyvinvointialueella aloittaa 1.10.2025 sosiaali- ja terveystieteiden tilannekeskus toimintansa, mikä vaikuttaa ensihoidon toimintaan.

Ensihoitopalvelun organisaatiomuutos on saatu vietyä loppuun saakka. Ensihoitopalvelun toiminnallisia ja kehittämismuutoksia on aloitettu suunnittelemaan sekä toteuttamaan kesän 2025 aikana. Ensihoidon palvelutasopäätöksen osalta on valmistelu päivitys. Ensihoidon palvelutasopäätöksen päivityksen myötä ensihoitopalvelu toteutetaan kustannustehokkaammin.

Ensihoidon tärkein tehtävä on hätätilapotilaiden tavoittaminen asetettujen tavoiteaikojen sisällä. Ensihoidon resursointi on ollut tähän asti riippumatonta tarpeen vaihteluun nähden. Ensihoidon tarpeet kuitenkin vaihtelevat vuorokauden aikojen, viikonpäivien ja kuukausien välillä. Lisäksi ensihoitopalvelu odottaa sosiaali- ja terveystieteiden tilannekeskuksen myötä ensihoitoyksiköiden tehtävien määrän edelleen vähenevän merkittävästi. Ensihoidon kustannustehokas järjestäminen edellyttää mahdollisuutta käyttää resursseja dynaamisesti tarpeen mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa ensihoidon kenttäjohtajien toimesta yksiköiden siirtämistä tai valmiuden hyödyntämistä eri paikkoihin ja ensihoitopalvelun esihenkilöiden tekemää resurssien arviointia ja säätämistä tarpeen mukaiseksi. Tässä onnistutaan hyödyntäen kehittyvää tietoa johtamista ja aikaisempien vuosien kokemuksia tehtävämääristä eri aikoina. Samalla luovutaan yksityisten palveluntuottajien käyttämisestä ensihoitopalvelussa eli koko ensihoitopalvelu tuotetaan omana toimintana, mikä maksimoi resurssiohjauksen mahdollisuudet.

Keski-Suomen ensihoito siirtyy kokonaan viranomaisten yhteisen kenttäjohtajajärjestelmän (KEJO) sekä kansalliseen ensihoidokertomuksen käyttöön, joiden avulla Terveystieteiden- ja hyvinvoinnin laitos (THL) kokoaa kansallisesti hyvinvointialueille tietoa ensihoidosta. THL:ltä palautuvaa tietoa voidaan analysoida laajemmin hyvinvointialueella sekä hyödyntää toiminnan ohjaamisessa. Ensihoitopalvelun toimintaa tehostetaan ja resurssien operatiivista johtamista sekä hallintaa lisätään.

Lisäksi hallitusohjelmaan on kirjattu, että ensihoitoon liittyvien kuljetusten rahoitusvastuu siirretään kokonaisuudessaan hyvinvointialueille parlamentaarisen monikanavarahoitustyöryhmän ehdotuksen mukaisesti. Kyseisen uudistuksen valmistelu on käynnissä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä. Muutos on ollut hyvinvointialueiden ensihoidosta vastaavien lausuntokierrokselle keväällä 2025. Alkuperäinen aikataulu oli vuoden 2026 alusta mutta tämänhetkisen tiedon perusteella muutoksen ajankohta on vuoden 2027 alusta. Monikanavarahoituksen päättymisen vaikutuksia ei voida täysin arvioida vielä tässä vaiheessa.

Talous

Ensihoidon palvelutasopäätöksen ajantasaistamisen ja sosiaali- ja terveystieteiden tilannekeskuksen aloituksen myötä saadaan talousarvion vaatimia säästöjä, kun asiakkaiden palveluita päivitetään ja tehostetaan hyvinvointialueen ensihoitopalveluiden toimintaa nykyisestä, jolloin asiakkaalle

pystytään järjestämään sekä oikea-aikaisia, että kustannustehokkaita palveluita ja saadaa tehostettua ensihoitopalveluiden resurssien käyttöä. Ensihoidon toiminnan kehittämisen ja toteuttamisen suunnitelma vuoden 2027 loppuun mennessä on vähentää kustannuksia yhteensä 2 miljoonan euron verran. Talousvaikutukset on otettu huomioon laadittaessa ensihoidon talousarviota vuodelle 2026.

Valmistelun aikataulu

Ensihoidon palvelutasopäätöksen käsittelyprosessia ja aikataulua voidaan tarkastella asian käsittelyn yhteydessä kokouksessa. Tavoitteena on, että aluevaltuuston hyväksymä ensihoidon palvelutasopäätös astuisi suunnitelman mukaisesti voimaan 1.1.2026.

Hallintosäännön 18 §:n mukaisesti turvallisuuslautakunta valmistelee esityksen ensihoidon palvelutasopäätöksestä. Turvallisuuslautakunta käsittelee asiaa kokouksessaan 22.10.2025.

Toimivalta asiassa

Hallintosääntö § 18

Esittelijä	Toimialajohtaja, sosiaali- ja terveyspalvelut Kallimo Kati
Päätösehdotus	Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta toteaa, ettei sillä ole huomautettavaa liitteen mukaiseen ensihoidon palvelutasopäätökseen.
Päätös	